

Література:

1. Дума О. І., Завтура К. О. Екосистема стартапів в Європі: кращі практики та уроки для України. Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення і проблеми розвитку. 2021. № 3. С. 119–130.
2. Рудь Н.Т., Богатко Б.В. Стартапи: тенденції розвитку та ризики. Економічний форум. 2/2021, с. 46–54. URL: http://e-forum.lntu.edu.ua/index.php/ekonomichnyy_forum/article/view/203/190 (дата звернення: 10.01.2024).
3. Сак Т.В., Шостак Л.В., Вознюк Ю.С. Розвиток стартапів в Україні: теоретичні аспекти, тенденції, можливості. Інфраструктура ринку. 2022. Випуск 65. С. 43-48.
4. Forbes. 30 кращих стартапів за версією Форбс. URL: <https://forbes.ua/ru/ratings/30-luchshikhstartapov-02042021-1251> (дата звернення: 10.01.2024).
5. Як розвиваються стартапи під час війни? Gradus Research Plus. <https://gradus.app/uk/open-reports/ukrainian-startups-feel-more-optimistic-compared-traditional-businesses/> (дата звернення: 10.01.2024).
6. Саліхова О.Б., Курченко О.О. Концептуальні засади стратегії розбудови технологоорієнтованих стартапів в інтересах інноваційного розвитку економіки України. Бізнес Інформ. 2020. № 9. С. 65–75. URL: https://www.business-inform.net/article/?year=2020&abstract=2020_9_0_65_75 (дата звернення: 10.01.2024).

УДК 338.1

МОДЕЛІ ПРОГНОЗУВАННЯ БАНКРУТСТВА ДЛЯ ПІДПРИЄМСТВ МАШИНОБУДІВНОЇ ГАЛУЗІ

*Лащаєв О.Г., студент групи 667е
Національний аерокосмічний університет ім. М.Є. Жуковського «ХАІ»*

*Попов О.С., к.е.н., доц. кафедри економіки
та публічного управління*

Машинобудівна галузь є однією з галузей, яка сильно залежить від економічної кон'юнктури. Після отримання Україною незалежності, багато машинобудівних підприємств опинились в нових для них умовах господарювання і були неспроможні успішно конкурувати з іноземними виробниками, тому багато з них збанкрутувала. І сьогодні в умовах нестабільності економіки через пандемію і російську військову агресію важливо мати ефективні інструменти для прогнозування можливого банкрутства підприємств та вчасної реакції на зміни. Також прогнозування банкрутства допомагає підприємствам вдосконалити свій фінансовий менеджмент. Знання можливого фінансового кризового стану дозволяє приймати обґрунтовані рішення щодо управління ресурсами, фінансовим плануванням та ризиками.

У кожного суб'єкта господарювання можливе виникнення кризи на відповідних етапах, яка виникає в результаті дії певних чинників, а саме: коливання ринкової кон'юнктури, поступове та періодичне осучаснення технології, реструктуризація організації виробництва, поступова зміна зовнішніх факторів впливу та прийом нових кадрів, також існують інші фактори, які здійснюють менший вплив: політична ситуація, помилки в стратегії управління, недостатня увага розвитку та обмежена конкурентоспроможність. Критичним варіантом кризових явищ на підприємстві є банкрутство.

З метою запобігання кризовому стану підприємств потрібно сформувати відповідну й адекватну реальним соціально-економічним процесам систему попередження, запобігання та подолання банкрутства підприємства, яка породжує здатність підприємства до функціонування в умовах підвищеного ризику і загроз. Для цього можна використовувати моделі оцінки ймовірності банкрутства підприємства [4].

У зарубіжній практиці питаннями розроблення методів і моделей оцінки ймовірності банкрутства підприємства займалися багато вчених, як то: Г. Спрінгейт, Е. Альтман, У. Бівер та Дж. Таффлер, М. Беніш, Г. Тішоу, Р. Ліс, Ж. Конан і М. Гольдер та ін. В Україні дослідженнями методів аналізу ймовірності банкрутства підприємства займалися такі вчені: О.О. Терещенко, А.М. Поддєрьогін, О.М. Барановська, О.І. Продіус, С.О. Черкасова, В.В. Вітлінський, Т.І Єфименко, О.П. Савчук, В.М. Федосов та ін.

Кожен із наявних методів має свої переваги та недоліки, тому під час здійснення аналізу виникає необхідність вибору такого підходу, який дасть змогу з мінімальними витратами ресурсів та часу отримати найбільш зважену та точну оцінку економічного стану. Обираючи метод оцінки, необхідно визначити доцільність застосування комплексу аналітичних процедур. Виходячи із цього, виникає об'єктивна необхідність дослідження узагальнених методик оцінки ймовірності банкрутства неплатоспроможних підприємств, що запропоновані вітчизняними науковцями на прикладі конкретного підприємства.

Було розраховано інтегральні показники для восьми розглянутих моделей прогнозування банкрутства підприємств: п'ятифакторна модель Альтмана, модель Ліса, модель Таффлера, модель Спрінгейта, модель Терещенка, коефіцієнт Бівера, модель Матвійчука, мультикритеріальна модель ідентифікації фінансової кризи МФУ [1, 4].

Як виявилось за результатами розрахунку інтегральних показників моделей прогнозування банкрутства за даними Smida [2], далеко не завжди розраховані показники за моделями дали можливість успішно спрогнозувати скорі банкрутство підприємств [3]. І навпаки, багато моделей прогнозують високу ймовірність банкрутства для підприємств, які успішно працювали в розглянуті роки.

За результатами прогнозування ймовірності банкрутства чотирьох підприємств машинобудування з використанням восьми моделей можна дійти висновку, що вони не тільки часто не прогнозують неминуче банкрутство, але й часто хибно позитивно спрацьовують на успішно працюючих підприємствах.

Тому для порівняння моделей доцільно розробити методику оцінювання їх надійності.

За результатами розгляду і оцінювання правильності результатів моделей прогнозування банкрутства підприємств машинобудування можна дійти висновку, що для розглянутих чотирьох підприємств найкращий результат дала п'ятифакторна модель Альтмана (6 балів з 8); за нею йдуть модель Ліса, модель Таффлера, коефіцієнт Бівера, мультикритеріальна модель ідентифікації фінансової кризи МФУ (4 бали з 8), гірше результат у моделі Матвійчука (3 бали) і гірше за все результати у моделі Спрінгейта і моделі Терещенка (2 бали).

За результатами аналізу можна дійти висновку, що найкраще дозволила спрогнозувати ймовірність банкрутства найстаріша модель, розроблена ще у 1968 р. А для інших моделей оцінка 4 бали та нижче взагалі не може вважатись позитивною, тому що це лише половина правильних прогнозів (50 на 50) або менше.

Література

1. Наказ Міністерства фінансів України 14.07.2016 № 616 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1095-16#Text>.
2. Smida – Бази даних емітентів цінних паперів [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://smida.gov.ua>.
3. Єдиний реєстр підприємств, щодо яких порушено провадження у справі про банкрутство [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://data.gov.ua/dataset/78531b7b-e0b1-489f-9924-64144faa7abd>.
4. Терещенко, О. О. Фінансова санація та банкрутство підприємств: навч. посіб. / О. О. Терещенко. – Київ: КНЕУ, 2009. – 412 с.

УДК 338.12.017

МОЖЛИВІСТЬ ВИКОРИСТАННЯ МОДЕЛЕЙ ПРОГНОЗУВАННЯ БАНКРУТСТВА ДЛЯ УКРАЇНСЬКИХ ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

*Леонов В.С., аспірант I курс 051 Економіка
Національний аерокосмічний університет ім. М.Є. Жуковського «ХАІ»*

*Попов О.С., к.еко.н., доц. кафедри
економіки та публічного управління*

Українське промислове середовище, як і будь-яке інше, піддається впливу різноманітних факторів, які можуть вплинути на фінансову стійкість підприємств. У цьому контексті моделі прогнозування банкрутства стають необхідним інструментом для попередження можливих фінансових труднощів та ефективного управління ризиками.

Згідно кодексу України з процедур банкрутства: «Банкрутство - визнана господарським судом нездатність боржника відновити свою платоспроможність